

TALEPAPIR

DET TALTE ORD GÆLDER

Anledning	Samråd i Undervisningsudvalget
Titel	Svar på samrådsspørgsmål Å om inklusion og vold i folkeskolen
Målgruppe	Undervisningsudvalget
Arrangør	Undervisningsudvalget
Taletid	Ca. 10 minutter
Tid og sted	Tirsdag den 19. marts 2019, kl. 14.00-15.00, i FT, lokale 2-080.

Disposition

1. Indledning
2. Svar på spørgsmål Å

Samrådsspørgsmål Å

Vil ministeren redegøre for sit syn på en mulig sammenhæng mellem fejlslagen inklusion og vold i folkeskolen, som det f.eks. beskrives i artiklen "Ni vidnesbyrd om vold i folkeskolen" i Berlingske Tidende 8/2-19 og i artiklen "Inklusion har gjort det farligt at arbejde i folkeskolen" i Folkeskolen 8/11-18, samt redegøre for, hvilke initiativer ministeren vil tage for at forebygge vold i folkeskolen?

1. Indledning

- Mange tak.
- Og tak fordi I indkalder mig til det her samråd om et meget, meget vigtigt emne. Det er dejlig at se, at der er en samlet opposition som syntes det er vigtigt.
- Man kan sige, helt grundlæggende er det jo ofte sådan, at et samråd bliver brugt til at henvise ministerens opmærksomhed på et problem.
- Det her samråd er måske mere modsat, at det har til hensigt at vise, at oppositionen nu også betragter det her som et problem.
- Og det er jeg selvfølgelig rigtig glad for.
- Tabu. Berøringsangst. Manglende ansvar.
- Det er nogle af de ord, man kan knytte til emnet for dette samråd: Vold i skolen.
- I har indkaldt mig til samrådet, fordi I er bekymrede for, om volden er ved at blive hverdag på nogle folkeskoler i Danmark.
- Og jeg deler jeres bekymring. Og vold i skolen er et problem, jeg tager alvorligt og har gjort det længe.
- Vold og trusler er helt uacceptabelt. Også i skolen! Det skal være sikkert og trygt for både børn og voksne at komme i folkeskolen. Det siger sig selv.

- Skolelederne skal træde i karakter, forældrene skal stilles til ansvar, og det skal være tydeligt for lærere og pædagoger, hvor de kan hente hjælp. Det er for mig at se de tre vigtigste ting, der skal til, for at komme problemerne til livs.
- I refererer i jeres spørgsmål til to specifikke artikler, der beskriver problemerne.
- Og der er mange, mange flere artikler fra de seneste par år. Et af de første interviews jeg gav som minister tilbage i december 2016 var om netop vold i skolen.
- Der er historier om kvælertag, spark, spyt, slag og grimt sprog. Om elever, der begår vold mod andre elever og mod deres lærere. Om sygemeldinger, skole-skift og angst for at komme i skole.
- Er de mange gruopvækkende pressehistorier et udtryk for, at der er kommet mere vold i folkeskolen? Eller er det fordi, at nu er bægeret simpelthen flydt over for forældre og lærere?
- Det er svært at svare præcist på. Vi ved, at volden mod lærere er steget.
- Men vi ved faktisk ikke, om der er mere vold blandt elever i forhold til for bare ti år siden. Vi kan ikke sige, at vold mellem elever er steget efter, inklusionslovgivningen blev vedtaget i 2012. Vi har ikke data på området.
- Men det afgørende er at vi ved, at volden finder sted – og at vi er kommet i gang med at tale om det – og handle på det.
- Der er et par definitioner, der er vigtige at få på plads, inden vi kaster os ud i debatten. For det er ikke helt ligegyldigt, *hvordan* vi definerer vold i skolen. Og hvad vi mener, når vi taler om *inklusion* og *inklusionselever*.
- Lad os starte med volden. For hvornår er der tale om vold, og hvornår er der blot tale om et helt almindeligt børneliv med lidt puffen og masen i skolegården og de knubs, der almindeligvis følger med at vokse op blandt andre børn?
- Det er vigtigt, at vi skelner. Målet er ikke at gøre skolen til en gummicelle, hvor alle er pakket ind i vat, og ingen til sidst tør lege frit. Målet er at identificere volden, når den rammer – og gøre noget konkret og resolut ved den.
- Det er på mange måder det samme med mobning versus almindelige drillerier. Der er stor forskel. Mobning er alvorligt og uacceptabelt og kræver handling og indblanding fra de voksne. Drillerier er godmodige og en del af alle børns naturlige udvikling og indbyrdes kommunikation.

- Og så er der inklusion, som i stor stil kædes sammen med vold i skolen. Jeg afviser ikke, at der kan være en sammenhæng, og at det kan være en *del* af forklaringen.
- Men ”inklusion” er blevet et udtryk, der bruges i flæng. Derfor vil jeg gerne lige præcisere, hvad der er hvad.
- For der er forskel på den definition, vi bruger fra ministeriets side, og så den forståelse, som kommer til udtryk i medierne.
- Ministeriets definition refererer til ambitionen om, at flere elever efter lovændringen i 2012 under den daværende socialdemokratiske statsminister blev undervist i almene klasser og ikke i specialklasser og på specialskoler.
- Mediernes og den almindelige, folkelige forståelse dækker over elever, der har faglige eller sociale problemer, som opfører sig på en måde, der er svær at rumme i fællesskaberne.
- Der er ikke noget grundlag for at sætte lighedstegn mellem elever, der griber til vold i afmagt og elever, der tidligere ville have gået i en specialklasse eller en specialskole.
- Elever, der kan have behov for specialundervisning i specialskoler og specialklasser, er en meget sammensat gruppe af børn med vidt forskellige handicap og særlige behov. Og man kan ikke bare sætte lighedstegn mellem disse elever og voldelige elever. Det vil jeg i hvert fald også advare mod, man gør.
- Det er vigtigt, at vi diskuterer – og handler – ud fra det samme udgangspunkt.

2. Svar på spørgsmål A

- Og med det in mente vil jeg nu besvare jeres konkrete spørgsmål – dels vil I gerne høre mig redegøre for mit syn på en mulig sammenhæng mellem fejlslagen inklusion og vold i folkeskolen – og dels beder I mig redegøre for, hvilke initiativer, jeg vil tage for at forebygge vold i folkeskolen.
- Lad mig starte med det første: Inklusion og sammenhængen med vold.
- Det ville være dejlig nemt, hvis vi bare kunne give inklusion hele skylden.
- Det kan vi bare ikke.
- En rapport fra Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø peger på komplekse sammenhænge. Generelle kulturelle og sociologiske ændringer i samfundet spiller ind.

- Lærerne og pædagogerne oplever, at nogle elever er blevet mere selvcentrerede og mangler sociale kompetencer. Det betyder, at de har svært ved at indgå i skolefællesskabet, og at de har svært ved at håndtere situationer, hvor der stilles krav.
- Der er også børn, der vokser op med alt for lidt nærvær og voksenopmærksomhed – og som derfor ikke i tilstrækkelig grad har udviklet evnen til at aflæse og forstå andre mennesker.
- Der er kultursammenstød mellem nogle familier med migrantbaggrund – som har en helt anden opfattelse af børnelivet og skolen – end den, der ligger i den skandinaviske pædagogik.
- Og så er der naturligvis *også* politiske og strukturelle ændringer i skolen, som de længere skoledage og den øgede inklusion.
- Der er mange faktorer på spil.
- Men når 9 ud af 10 lærere i Folkeskolens undersøgelse peger på inklusion som hovedårsagen til vold i skolen, giver det naturligvis stof til eftertanke.
- Men så er jeg også nødt til at vende tilbage til det med definitionerne.
- For er det virkelig inklusion i ordets egentlige forstand, når lærerne taler om det? Eller er det noget andet?
- Faktisk har andelen af elever, der er inkluderet i folkeskolens almene undervisning, ligget stabilt omkring 95 procent i en del år. Og det kan fortælle os, at der er andre steder, vi skal sætte ind.
- Der er altså noget her, vi skal blive klogere på.
- Det leder mig til jeres andet spørgsmål – hvilke initiativer jeg vil tage for at forebygge vold i folkeskolen.
- Det er ikke nyt for mig at interessere mig for disse problemer. Jeg har længe haft fokus på dem.
- Sidste år offentliggjorde undervisningsministeriet en ny vejledning til skolerne. Den blev udarbejdet i samarbejde med blandt andet DLF, BUPL og KL. Vejledningen skal være med til at skabe et fælles grundlag for, hvordan skolelejerne kan arbejdes med at forebygge og håndtere vold og trusler.

- Mit ministerium har også fået Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø til at gennemføre en undersøgelse af vold og trusler mod undervisere i folkeskolen. For viden er vigtig!
- I november sidste år talte jeg for mere end 1.500 skoleledere på deres årsmøde. Temaet for min tale var netop vold i skolen. For selvom det ikke er et nemt eller populært emne at tale om, så er vi nødt til at gøre det.
- Og i forbindelse med fordelingen af satspuljemidlerne foreslog regeringen sidste år at afsætte knap 30 millioner til at bekæmpe vold i skolen. Pengene skulle blandt andet gå til en task-force, som skal tage ud og hjælpe de skoler, hvor volden har slået rod.
- Desværre var der ikke opbakning til dette forslag.
- Men jeg er glad for, at I nu også er enige i, at der er problemer.
- Som jeg allerede har sagt, er vold i skolen et alvorligt problem. Et problem, der kræver handling og voksenansvar. Heldigvis er der mange skoler, hvor der ikke er problemer. Men på de skoler, hvor volden har taget over, skal vi sætte ind.
- Der skal være tryghed – og rammer, regler og konsekvenser.
- Læreren er og skal være en myndighedsperson, der tager styringen i klasselokalet. Læreren skal sørge for, der er ro til at undervise og regler at rette sig efter. Det giver tryghed for eleverne.
- Læreren eller pædagogen skal have opbakning fra sin skoleleder og fra forvaltningen til at skride ind, hvis der finder vold og trusler sted.
- Men det er ikke tilstrækkeligt at skride til handling, når skaden er sket. Det er skolelederens og forvaltningens ansvar at sikre, at arbejdet kan foregå forsvarligt. Det indebærer, at der bliver arbejdet systematisk med den forebyggende indsats.
- Vi politikere skal sørge for, at de overordnede rammer er i orden.
- Det er også derfor, at jeg om kort tid lancerer et udspil til en handlingsplan mod vold i folkeskolen.
- Handlingsplanen vil sætte fokus på en række indsatsområder, som skal bidrage til at løse problemet med vold og trusler.
- Handlingsplanen vil både sætte fokus på de bløde indsatser, som handler om at understøtte skolernes forebyggende arbejde.

- Og den vil sætte fokus på, at der bliver sat ind, når problemerne opstår:
- *Både* når det drejer sig om elever, som har behov for særlig støtte og hjælp, *og* når det drejer sig om elever, hvor der er behov for at sende et klart og tydeligt signal.
- Vold og trusler må ikke være en del af skolen.
- Det er vigtigt, at vi tør tale om problemerne – og håndtere dem, når de opstår.
- Tak for ordet.